

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21 ¹ , 22, 22 ² , 23, 31, 39, 41, 48 ² , 48 ³ , 48 ⁴ , 49, 58, 67, 71 ¹ , 59, 72 ir 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20 ¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 6, 11, 13, 14, 20 ¹ , 20 ² , 22, 30, 32, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13 ¹ ir 20 ³ straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 3 straipsnio, 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 50, 69, 84, 86 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Projekto tikslas	<p>Užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą ir tvarią integraciją į energetikos sistemą, siekiant Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“, ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, numatytų atsinaujinančių energijos plėtros tikslų.</p> <p>Projektai parengti atsižvelgiant ir į 2021 m. gegužės 25 d. – birželio 14 d. vykdytų viešųjų konsultacijų ir 2021 m. birželio 18 d. – gruodžio 31 d. vykdytų darbo grupių metu identifikuotas pagrindines atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą stabdančias kliūtis, susijusias su atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų (toliau – AIE bendrija), elektros energiją gaminančių vartotojų (toliau – gaminantis vartotojas) teisiniu reglamentavimu, poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai vertinimo bei teritorijų planavimo procedūromis, efektyviu elektros tinklo išnaudojimu ir savivaldos bei bendruomenių požiūriu plėtojant AEI.</p> <p>EEĮ projektu siūloma keisti arba nustatyti naują reglamentavimą, susijusį su:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Elektrinės leistinos generuoti galios apibrėžimu;2. Leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje išdavimu gamintojams, gaminantiems vartotojams ir kaupimo įrenginiams, leidimų galiojimu ir diferencijavimu;3. Leistinos į elektros tinklus generuoti galios viršijimu;4. Piliečių energetinių bendrijų veikla;5. Prievolių įvykdymo užtikrinimo dydžio taikymu. <p>AIEĮ projektu siūloma keisti arba nustatyti naują reglamentavimą, susijusį su:</p> <ol style="list-style-type: none">1. AIE bendrijų veiklos teisine forma, bendrijos statuso suteikimo

momentu, bendrijų dalyviais, kontroline sprendimų priėmimo teise ir vykdomos veiklos ribojimais;

2. Gaminantiems vartotojams taikomais elektrinių maksimalios ir suminės galių ribojimais, elektrinių galios priskyrimu ir paskirstymu vartojimo objektams, kaupimo laikotarpio terminu, naudojimosi elektros tinklais kainos diferencijavimu, atsakomybės už pagamintos elektros energijos disbalansą;

3. Elektros energijos generacija hibridinėse elektrinėse;

4. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka;

5. Biodujų gamybos įrenginių statyba ir prijungimu prie dujų sistemų;

AIEĮ, PŪVPAVĮ, SŽNSĮ ir TPĮ projektais siūloma keisti arba nustatyti naują reglamentavimą, susijusį su:

6. Vėjo elektrinių poveikio aplinkai vertinimu, sanitarinių apsaugos zonų nustatymu ir atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių teritorijų planavimo procesais.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis atitinkamai sričiai

Sritis: elektros energetikos sektorius.

Elektrinės leistinos generuoti galios reglamentavimas. Siūloma nustatyti leistinos generuoti galios sąvoką. Įvedus šią sąvoką, elektrinės įrengtoji galia galės būti didesnė nei leistina generuoti galia, tačiau leistina generuoti galia negalės viršyti elektrinės įrengtosios galios. Siūlomas reglamentavimas leis padidinti elektros energijos generacijos pajėgumų iš atsinaujinančių išteklių instaliuotą galią ir efektyviau išnaudoti elektros tinklų infrastruktūrą neplečiant esamos infrastruktūros.

Leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje reglamentavimas:

Leidimai veiklai elektros energetikos sektoriuje gaminantiems vartotojams. Siekiant gerinti gaminančių vartotojų veiklos sąlygas ir atsižvelgiant į tai, kad gaminantys vartotojai elektros energiją gamina išskirtinai savo reikmėms tenkinti (be galimybės ją parduoti), siūloma numatyti išimtį dėl leidimų veiklai elektros sektoriuje, nustatant, kad tokie veiklai leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimas gaminti elektros energiją nėra reikalingi.

Leidimai veiklai elektros energetikos sektoriuje kaupimo įrenginiams. Šiuo metu asmenys, siekiantys plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, įskaitant atsinaujinančių energetikos išteklių vystytojus (gamintojus), privalo prašyti perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus išankstinių prijungimo sąlygų, sudaryti ketinimų protokolą (jo pagrindu rezervuojami tinklo pralaidumai), pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą (jis gali būti panaudotas vystytojui nevykdant ketinimų protokole nurodytų pareigų, gaunant leidimą plėtoti gamybos pajėgumus, ir vėliau jau gauti prijungimo sąlygas. Siekiant, kad elektros tinklai būtų efektyviai išnaudojami, ir būtų galimybė šį išnaudojimą efektyviai ir pagrįstai planuoti trumpuoju laikotarpiu, taip pat

siekiant nustatyti reikalavimus asmenims, planuojantiems plėtoti energijos kaupimo įrenginius bei suvienodinti energijos kaupimo įrenginių, iš kurių siekiama tiekti elektros energiją į tinką ir elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo sąlygas ir procesą, siūloma papildyti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą (toliau – EEĮ) 48² straipsnį nuostatomis, įtvirtinančiomis energijos kaupimo įrenginių prijungimo procedūrų seką, analogišką tai, kuri taikoma gamybos įrenginiams. Taip pat siekiant suvienodinti sąlygas EEĮ 16 straipsnyje siūloma nustatyti ir reglamentuoti energijos kaupimo įrenginiams šiuos leidimus: leidimą plėtoti energijos kaupimo įrenginius ir leidimą generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių.

Leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje galiojimas ir diferencijavimas. Atsižvelgiant į trumpesnius saulės šviesos elektrinių statybos terminus, palyginti su kitas atsinaujinančių išteklių rūšis naudojančių elektrinių statybos terminais, EEĮ projektu keičiamo EEĮ 16 straipsnio 4 dalyje siūloma įtvirtinti, kad leidimai plėtrai saulės šviesos energijos elektrinėms galioja 24 mėnesius, o keičiamo EEĮ 16 straipsnio 6 dalyje nustatyti, kad pratęsiant leidimus plėtrai vėjo elektrinėms bei hibridinėms elektrinėms, kuriose naudojama ir vėjo energija, būtų taikomas 12 mėnesių pratęsimo laikotarpis. Šie pakeitimai paskatintų saulės elektrinių plėtotojus greičiau vystyti saulės elektrines ir greičiau būtų pasiekti planavimo tikslai, numatyti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Aštuonioliktosios Vyriausybės programoje.

Leistinos generuoti galios viršijimas. Atsižvelgiant į AB „Energijos skirstymo operatorius“ pateiktą informaciją apie elektros energijos gamintojų pažeidimus, susijusius su elektros energijos generavimo įrenginių leistina generuoti galia, siūloma nustatyti įkainį už leistinos generuoti galios viršijimus, kurį nustatys tinklų operatorius jį suderinęs su Valstybine energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba). Atsakomybės už leistinos generuoti galios pažeidimus nustatymas lems pažeidimų skaičiaus mažėjimą ir leis tinklų operatoriui užtikrinti vartotojams tiekiamos elektros energijos kokybę.

Piliečių energetinių bendrijų reglamentavimas. Siekiant dar labiau supaprastinti EEĮ nustatytą piliečių energetikos bendrijos statuso suteikimo reguliavimą, siūloma EEĮ įtvirtinti pareigą Tarybai nustatyti piliečių energetikos bendrijos statuso suteikimo tvarką ir sąlygas ir vykdyti šią procedūrą. Kadangi viena iš Tarybos pareigų – tikrinti, prižiūrėti ir kontroliuoti piliečių energetikos bendrijų vykdomas elektros energetikos sektoriaus veiklas, taip pat kontroliuoti, kaip užtikrinamos piliečių energetikos bendrijų teisės ir teisėti interesai, įskaitant nepagrįstų kliūčių ir apribojimų jų veiklai ir veiklos plėtrai šalinimą, siūloma papildyti EEĮ 22² straipsnį nauja dalimi ir nustatyti pareigą skirstomųjų tinklų operatoriui teikti Tarybai jos nustatyta tvarka duomenis apie piliečių energetikos bendrijų veiklą, reikalingus Tarybos funkcijoms atlikti.

Prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis

EEĮ projekte siūloma numatyti, kad gamintojas, pasirašęs ketinimų protokolą, tinklų operatoriui turi pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą, kurio dydis

apskaičiuojamas dauginant numatomos įrengti elektrinės galią (kW) iš 50 eurų. Tokiu būdu siekiama sumažinti tikimybę, kad tinklų pralaidumai, rezervuoti atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių statybai, nebus išnaudoti.

Neaiškumai dėl pateiktinų dokumentų, siekiant pasirašyti ketinimų protokolą.

EEĮ projekte siūloma įtvirtinti, kad ketinimo protokolui pasirašyti, be kita ko, pateikiamas savivaldybės patvirtinimas, kad planuojamos galios ir tipo elektrinės statyba pagal galiojančius teritorijų planavimo dokumentus yra galima arba bus galima parengus ar pakeitus teritorijų planavimo dokumentą per ketinimo protokolo galiojimo terminą, taip pat nustatyti, kad Taryba tvirtintų savivaldybės patvirtinimo formą. Šis pakeitimas išspręstų praktikoje kylančius neaiškumus dėl savivaldybių išduodamų patvirtinimų turinio ir formos.

Gaminantys vartotojai:

Elektrinės galios ribojimai. Siekiant gerinti gaminančių vartotojų veiklos sąlygas ir atsižvelgiant į tai, kad gaminantys vartotojai elektros energiją gamina išskirtinai savo reikmėms tenkinti (be galimybės ją parduoti), siūloma neriboti maksimalios elektrinės galios. Taip pat siūloma nustatyti, kad gaminančių vartotojų elektrinių, kurios yra geografiškai nutolusios Lietuvos Respublikos teritorijoje nuo gaminančio vartotojo elektros energijos vartojimo vietos, įrengtoji galia neribojama atsižvelgiant į vartotojo objektui suteiktos leistinos naudoti galios dydį. Siūloma nediferencijuoti maksimalios gaminančių vartotojų suminės galios buitiniams ir nebutiniams vartotojams, taip pat didinti šią galią iki 2 GW.

Elektrinių galios paskirstymas. Siekiant užtikrinti gaminančių vartotojų teisę rinktis jiems ekonomiškai ir technologiškai tinkamiausią elektros energijos generavimo modelį, siūloma neriboti geografiškai nutolusių elektrinių, priskiriamų gaminančio vartotojo vartojimo objektui, skaičiaus. Papildomai siūloma nustatyti, kad gaminančio vartotojo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės arba jų dalys gali būti susietos tik su to paties gaminančio vartotojo elektros energijos vartojimo vieta, nepaisant, ar elektros energijos vartojimo vietoje yra įrengtas kitas elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių įrenginys.

Kaupimo laikotarpis. Atsižvelgiant į klimatinių sąlygų svyravimus, kurie įtakoja elektros energijos generacijos iš atsinaujinančių išteklių kiekius, bei siekiant sudaryti sąlygas gaminantiems vartotojams susigrąžinti visą sugeneruotą ir į tinklus patiektą elektros energijos kiekį, siūloma ilginti kaupimo laikotarpį nuo vieno iki dvejų metų, kuris būtų taikomas nuo balandžio 1 d. iki kovo 31 d.

Naudojimosi elektros tinklais kaina. Siekiant užtikrinti nediskriminacines veiklos sąlygas, taikomas nebutiniams gaminantiems vartotojams, siūloma diferencijuoti naudojimosi elektros tinklais kainą, taikant ją buitiniams ir nebutiniams elektros energijos vartotojams. Atsižvelgiant į tai, kad nebutiniai elektros energijos vartotojai, vartodami elektros energiją, už jos persiuntimą moka galios dedamąją, siūloma nustatyti, kad nebutiniai gaminantys

vartotojai už naudojimąsi elektros tinklais moka pagal jų pasirinktą elektros energijos persiuntimo paslaugos tarifą. Papildomai siūloma mažinti gaminančių vartotojų atsiskaitymo būdų skaičių, atsisakant atsiskaitymo būdo, kai už naudojimąsi elektros tinklais atsiskaitoma pagal III variantą, taikant dvinarę paslaugos kainą.

Atsakomybė už pagamintos elektros energijos disbalansą. Siūloma nustatyti, kad gaminantiems vartotojams atsakomybė už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą taikoma atsižvelgiant į elektrinės įrengtosios galios dydį ir įvedimo į eksploataciją laikotarpį taip, kaip nustato Reglamento (ES) Nr. 2019/943 5 straipsnio 1 dalies nuostatos ir EEĮ 59 straipsnis. Už gaminančio vartotojo, kuriam nėra taikoma atsakomybė už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą, sukeltą disbalansą atsakys tiekėjas, su kuriuo gaminantis vartotojas yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį.

Kiti redakcinio pobūdžio pakeitimai.

Hibridinių elektrinių plėtra:

Siūloma nustatyti hibridinės elektrinės sąvoką. Įvedus šią sąvoką, asmenys galės įrengti kelias atsinaujinančias energijos rūšis naudojančias elektrines vienoje vietoje ir (ar) kaupimo įrenginį. Nustatomos hibridinių elektrinių veiklos sąlygos, kurios apima leidimų išdavimą, elektros energijos generacijos apskaitą, gamintojų ir tinklų operatoriaus teises ir pareigas. Siūlomas reglamentavimas leis padidinti elektros energijos generacijos pajėgumų iš atsinaujinančių išteklių instaliuotą galią bei efektyviau išnaudoti elektros tinklų infrastruktūrą neplečiant esamos infrastruktūros.

Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka. Siūloma nustatyti, AEI gamintojams, vykdančioms veiklą ir eksploatuojantiems saulės, vėjo ir biudujų elektrines, būtų taikoma fiksuota AEI atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka, kuri priklausytų nuo gamybos kiekio, patiekto į elektros tinklus. Išimtį siūloma nustatyti tik gamintojams, kurie elektros energiją gamina ne komerciniais tikslais, pvz.: gaminantiems vartotojams, AEI bendrijoms, AEI gamintojams, gaminantiems ir elektros energiją vartojantiems savo reikmėms ir kt., gamintojams, dalyvavusiems skatinimo kvotų paskirstymo aukcionuose ir konkursuose ir taip užsitikrinusiems valstybės paramą, gamintojams, eksploatuojantiems ne didesnės kaip 30 kW elektrines, bei saulės elektrinėms, prijungtoms prie skirstomojo tinklo. Ši įmoka būtų skiriama bendruomenių ar jų organizacijų projektams finansuoti. Siūlomi pakeitimai paskatintų bendruomenes ar jų organizacijas palankiau žiūrėti į AEI plėtrą jų teritorijoje.

AIE bendrijų teisinis reglamentavimas. Siūloma mažinti administracines kliūtis AIE bendrijų steigimuisi, numatant, kad AIE bendrijos statusą gali įgyti bet kuris pelno nesiekiantis juridinis asmuo, atitinkantis AIE bendrijai keliamus reikalavimus. Taip pat naikinamas ribojimas AIE bendrijos dalininkams neturėti kitos energetikos įmonės akcijų, plečiamas dalyvių ratas, kurie gali priimti sprendimus. Siūlomi pakeitimai supaprastins ir padarys patrauklesniu AIE bendrijų modelį, o kartu su finansine parama užtikrins

sąskaitų už elektros energiją mažinimą socialiai pažeidžiamiems asmenims.

Vėjo ir saulės elektrinių poveikio aplinkai vertinimas

PŪVPAVĮ projekte siūloma nustatyti, kokiais atvejais vėjo elektrinėms atliekama atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo ir kokiais atliekamas visas poveikio aplinkai vertinimas. Įtvirtinus šiuos pakeitimus, vėjo elektrinių plėtotojams bus aiškūs kriterijai dėl atrankos ar viso poveikio aplinkai vertinimo atlikimo ir tai padės greičiau įgyvendinti vėjo elektrinių statybos projektus ir pasiekti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Aštuonioliktosios Vyriausybės programoje nustatytus tikslus.

Taip pat PŪVPAVĮ projekte siūloma įtvirtinti, kad saulės šviesos energijos elektrinėms poveikio aplinkai vertinimas neatliekamas. Tai išspręs praktikoje kylančius neaiškumus dėl poreikio atlikti saulės šviesos energijos elektrinių poveikio aplinkai vertinimą.

Vėjo elektrinių sanitarinės apsaugos zonos reglamentavimas

SŽNSĮ projekte siūloma atsisakyti sanitarinių apsaugos zonų vėjo elektrinėms, vietoj to AIEĮ projekte nustatant prievolę vėjo elektrinių vystytojams statyti vėjo elektrines tam tikru atstumu (vėjo elektrinės stiebo aukštis padaugintas iš 4) nuo sodo namų, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatų, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių mokslo paskirties pastatų, skirtų švietimo reikmėms, kitų mokslo paskirties pastatų, skirtų neformaliajam švietimui poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatų, specialiosios paskirties pastatų, susijusių su apgyvendinimu (kareivinių pastatų, kalėjimų, pataisos darbų kolonijų, tardymo izoliatorių). Taip pat šio atstumo laikymąsi būtų privaloma užtikrinti įrengiant nurodytos paskirties patalpas kitos paskirties statiniuose ir (ar) rekonstruojant arba remontuojant statinius, keičiant statinių ir (ar) patalpų paskirtį į aukščiau nurodytą paskirtį, planuojant teritorijas rekreacijai ir nurodytos paskirties objektų statybai. Vėjo elektrinę planuojantis statyti asmuo privalo informuoti žemės sklypų, esančių nurodytu atstumu, savininkus apie planuojamą statyti vėjo elektrinę ir suteikti terminą prieštaravimams pateikti. Jeigu pastatų savininkai ir naudotojai neprieštarauja, vėjo elektrinės gali būti statomos mažesniu atstumu nuo nurodytų pastatų, užtikrinant atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams. Naujų nurodytos paskirties pastatų, patalpų statyba arčiau nei nurodytu atstumu nuo pastatytų elektrinių galima, jei asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu, įsipareigoja užtikrinti atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams. Jei nėra galimybės užtikrinti atitikties šiems reikalavimams, asmuo, suinteresuotas naujų nurodytos paskirties pastatų, patalpų statyba, ir asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu, susitaria dėl kompensacijų. Įtvirtinus siūlomus SŽNS ir AIE įstatymų pakeitimus, būtų paskatinta vėjo elektrinių plėtra, greičiau vyktų vėjo elektrinių projektų įgyvendinimas, nes nereikėtų gauti visų žemės sklypų savininkų, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinių, kuriems priklausantys ar kurių valdomi žemės sklypai patenka į pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus nustatomą vėjo elektrinės sanitarinės apsaugos zoną, sutikimų.

Teritorijų planavimas saulės ir vėjo elektrinėms, biudujų gamybos įrenginiams.

AIEĮ projekte siūloma įtvirtinti, kad žemės ūkio paskirties žemės sklypuose (išskyrus miestų ir miestelių teritorijas ir teritorijas, kuriose vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, kitais teisės aktais, atitinkama statyba draudžiama), užtikrinant galimybę naudoti žemę pagal nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą ir gavus žemės sklypo savininko sutikimą, nekeičiant žemės naudojimo paskirties galima statyti bet kokios galios saulės šviesos energijos elektrines, vėjo elektrines, 1 MW ir mažesnės įrengtosios galios biudujų elektrines arba biudujų gamybos įrenginius, kurių biudujų gamybos ar valymo apimtis neviršija 750 kubinių metrų biudujų per valandą, bei prie skirstomųjų tinklų jungiamas hibridines elektrines. Įtvirtinus siūlomus pakeitimus, saulės šviesos energijos ir vėjo elektrinių statybai bus galima naudoti didesnę Lietuvos teritoriją. Biudujų elektrinių statybos reglamentavimas teritorijų planavimo aspektu nekeičiamas, o tikslinamas redakciniu požiūriu, atsižvelgiant į galiojančių teisės aktų nuostatas bei įvertinant skirtingas biudujų gamybos įrenginio produkcijos galimybes.

TPI projekte siūloma numatyti, kad vėjo elektrinės neturi būti numatomos teritorijų planavimo dokumentuose. Siūlomas pakeitimas paskatins vėjo elektrinių plėtrą.

Sritis: bioenergetika.

Biudujų gamybos įrenginių prijungimas prie dujų sistemų.

Šiuo metu AIEĮ biudujų prijungimo sąlygos apibrėžtos nepakankamai aiškiai, trūksta nuostatų, numatančių konkrečias subjektų atsakomybes prijungiant biudujų gamybos įrenginius prie dujų sistemų, kai kurios nuostatos teisiškai neįgyvendinamos ir jas reikia suvienodinti su praktikoje vykdomais procesais. Nėra nustatyti aiškūs terminai prijungimo procedūroms įgyvendinti, trūksta biudujų gamybos įrenginius apibūdinančių sąvokų. Pagal dabar galiojančią AIEĮ teisę atlikti prijungimo darbus suteikiama tik dujų sistemų operatoriams. Dėl ilgų viešųjų pirkimų procedūrų itin užsitęsia prijungimo procesas, kuris tam tikrais atvejais gali trukti ir kelis metus. Tokie terminai stabdo investuotojų norą įgyvendinti projektus.

Siūloma keisti galiojančią teisinį reglamentavimą ir numatyti aiškų ir nedviprasmišką prijungimo procesą. Siūloma identifikuoti visų šalių atsakomybes ir pagrindinius prijungimo principus bei terminus kiekvienam žingsniui. Konkreti prijungimo sąmata turėtų būti nustatoma tik pasirašius prijungimo prie dujų sistemų sutartį su operatoriumi. Siūloma įtvirtinti galimybę, suderinus su operatoriumi, dalį prijungimo darbų organizuoti ir atlikti pačiam biudujų gamintojui, siekiančiam prijungti biudujų gamybos įrenginį prie dujų sistemų, tai ženkliai sutrumpintų prijungimo procesą ir padidintų investicijų patrauklumą.

Siūloma atisakyti nuostatų, numatančių biudujų supirkimą, nes biudujų gamyba šiuo metu intensyviai skatinama tikslinėmis finansinėmis subsidijomis.

Poveikis valstybės finansams	Papildomų biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų AIEĮ projekto įgyvendinimas nepareikalaus.
Poveikis administracinei naštai	Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos pateikiamos atskirai.
Poveikis ekonomikai	<p>Numatyti pakeitimai turės teigiamą poveikį gaminančių vartotojų veiklos sąlygoms, atsisakius reikalavimo gauti leidimus veiklai elektros energetikos sektoriuje, dėl mažesnio procedūrų skaičiaus greites AEI elektrinių įrengimo procesas. Kaupimo laikotarpio ilginimas iki 2 metų leis sumažinti klimatinių sąlygų svyravimų įtaką elektros energijos generacijai bei padidinti susigražintos elektros energijos, kuri buvo patiekta į elektros tinklus, kiekį. Gaminantiems vartotojams bus užtikrinta teisė pasirinkti jiems ekonomiškai ir technologiškai tinkamiausią elektros energijos generavimo vartojimo vietoje ar geografiškai nutolusioje vietoje modelį ar jų derinį.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad nebuitiniai elektros energijos vartotojai, vartodami elektros energiją, už jos persiuntimą moka galios dedamąją, siūloma nustatyti, kad nebuitiniai gaminantys vartotojai už naudojimąsi elektros tinklais moka pagal jų pasirinktą elektros energijos persiuntimo paslaugos tarifą. Šis pakeitimas užtikrins nediskriminacines veiklos sąlygas, taikomas nebuitiniams gaminantiems vartotojams.</p> <p>Atsižvelgiant į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos 5 straipsnio nuostatas, siūloma nustatyti, aiškų nacionalinį reglamentavimą dėl gaminančių vartotojų atsakomybės taikymo už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą.</p> <p>Siūlomas hibridinių elektrinių ir kaupimo įrenginių reglamentavimas leis padidinti elektros energijos AEI generacijos pajėgumų ir kaupimo įrenginių instaliuotą galią bei efektyviau išnaudoti esamą elektros tinklų infrastruktūrą nekuriant naujos infrastruktūros.</p> <p>Numatyti pakeitimai turės teigiamą poveikį piliečių energetikos bendrijų steigimuisi. Siekiant dar labiau supaprasti piliečių energetikos bendrijos statuso suteikimo reguliavimą, siūloma įtvirtinti pareigą Tarybai nustatyti piliečių energetikos bendrijos statuso suteikimo tvarką ir sąlygas ir vykdyti šią procedūrą.</p> <p>Numatyti pakeitimai turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms, vėjo elektrinių plėtotojams bus aišku, kada reikalinga atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo ar visas poveikio aplinkai vertinimas, o saulės šviesos energijos elektrinių plėtotojams bus žinoma, kad saulės šviesos energijos elektrinių poveikio aplinkai vertinimo atlikti nereikia.</p> <p>Numatyti pakeitimai turės teigiamą poveikį saulės, vėjo ir biodujų elektrinių vystytojams, kadangi paspartins elektrinių statybos procesus ir užtikrins teigiamą bendruomenių ar jų organizacijų požiūrį į AEI plėtrą, taip pat iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos gautos lėšos bus investuojamos į bendruomenėms ir jų organizacijoms svarbius projektus.</p>

Numatyti pakeitimai gali turėti nežymų finansinį poveikį saulės vėjo ir biodujų elektrinių plėtotojams, kadangi dalis už elektros energijos pardavimą gautų pajamų turės būti nukreiptos į bendruomenių ar jų organizacijų įgyvendinamus svarbius projektus.

Bus užtikrintas efektyvus tinklų pralaidumų panaudojimas, tinklai bus rezervuojami atsinaujinančius išteklius naudojančioms elektrinėms plėtotojui įvertinus visas rizikas dėl elektrinės projekto įgyvendinimo, nes priešingu atveju prarandamas prievolių įvykdymo užtikrinimas.

Įtvirtinus siūlomus pakeitimus, saulės šviesos energijos ir vėjo elektrinių statybai bus galima naudoti didesnę Lietuvos teritoriją.

AIEĮ projekte numatyti pakeitimai dėl biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemų ženkiai sutrumpins prijungimo terminus ir nubrėš aiškias atsakomybes. Biodujų gamybos įrenginių prijungimo supaprastinimas leis įgyvendinti projektus greičiau ir padidins investicijų patrauklumą.

Kita svarbi informacija

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Lina Sveklaitė, Elena Mačiulaitytė, Jevgenija Jankevič, Aurimas Salapėta, Sergej Garbar.
Pareigos	Tvarios energetikos politikos grupės vyr. patarėja Energetikos konkurencingumo grupės vyr. patarėja Tvarios energetikos politikos grupės patarėja Tvarios energetikos politikos grupės vyr. specialistas Tvarios energetikos politikos grupės vyr. specialistas
Institucija (padalinys)	Energetikos ministerija
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	8 602 46 479, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt 8 602 46 369, el. p. elena.maciulaityte@enmin.lt 8 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt 8 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt 8 602 46 324, el. p. sergej.garbar@enmin.lt